

Tijd van leven

‘Je kunt niet de hele dag lezen zonder het productief te maken, althans ik niet’

J.L. Heldring (94)

Oud-hoofdredacteur van 'NRC Handelsblad', stopte vorige maand na 52 jaar met zijn column 'Dezer dagen'

Hoe deelt u uw dag in?

‘Totdat ik met mijn column stopte, werd ik om kwart over zeven ’s ochtends met een taxi opgehaald en naar de Haagse redactie gereden. Voordat ik in 2010 mijn nek brak, ging ik op de fiets en vertrok ik om kwart over zes. Op de redactie nam ik alles door wat die nacht aan binnen- en buitenlandse kranten was verschenen en wat me interesseerde, kopieerde ik. Om een uur of half negen ging ik weer naar huis om te lezen en zo inspiratie op te doen voor mijn rubriek.’

En nu u gestopt bent met uw rubriek?

‘Nu moet ik mijn tijd anders zien in te vullen en daar heb ik nog geen formule voor gevonden. Je kunt niet de hele dag lezen zonder het productief te maken, althans ik niet. Het is geen drama, maar ik vind het wel moeilijk. Bezoekjes brengen gaat lastig, ik ben weinig mobiel. En verreweg de meeste van mijn leeftijdgenoten zijn dood, hè, of niet aanspreekbaar.’

Waarom bent u met uw column gestopt?

‘Mijn vrouw heeft hulp nodig en ik neem daarom veel van het huishouden over. Eerst dacht ik: ik heb gebrek aan inspiratie, maar nu denk ik dat het een symptoom was dat het eigenlijk te veel voor me werd, ik ging het voor het eerst als een druk ervaren. Ik moest iets afstoten en dan kun je natuurlijk niet de zorg voor je vrouw afstoten. Ik ben lichamelijk beperkt en dat kun je ook niet afstoten. Dus het lag voor de hand dat het de rubriek werd.’

Wat was uw beste tijd?

‘In 1943 werd mijn oudste zoon geboren; dan gaat er een wereld voor je open. Het wonder van een kind dat geboren wordt en dat je ziet opgroeien, is een openbaring. In luiers aandoen was ik zeer bekwaam, vooral bij mijn eerste kinderen. Later werd dat minder, toen waren we meer gesetteld en verdienden we ook meer zodat we ons een meisje in de huishouding konden veroorloven. In 1960 startte ik mijn rubriek, daar begon ik mee in arren moede: ik was adjunct maar ik kreeg niets te doen van mijn hoofdredacteur. Die rubriek sloeg aan, dat was erg bemoedigend en toen zei ik wel eens schertsend: ik heb een heel gelukkige tijd, want ik merk dat ik gelezen word en ik heb geen andere verantwoordelijkheid dan mijn eigen rubriek. Het was eigenlijk zoals de Britse premier uit de jaren dertig, Stanley Baldwin, zei: *‘The prerogative of the harlot – het voorrecht van een hoer –: power without responsibility.’*

Heeft u genoeg tijd gehad voor uw vier kinderen?

‘Ik geloof niet dat ik ze verwaarloosd heb, ze zijn ook altijd trouw aan ons gebleven. In hun jeugd heb ik veel met ze gewandeld. Ik was geen heel opgewekte vader, maar ik had wel voldoende zin van humor om het leven draaglijk te maken voor anderen.’

En hebben uw kinderen nu genoeg tijd voor u?

‘Jawel, ze komen wanneer ze kunnen. Vooral mijn dochter in Voorburg doet erg veel voor ons. Zij heeft vroeger in de verpleging gezeten en nu mijn vrouw hulpbehoevend is, is dat erg prettig.’

Hadden uw ouders genoeg tijd voor u?

‘Mijn moeder is overleden toen ik zes was, mijn vader was een druk bezet man. Hij was reder en had een stoomvaartmaatschappij, maar besteedde toch veel aandacht aan zijn zes kinderen. Hij las ons ’s avonds voor en op zondag nam hij ons mee uit wandelen en sleepte hij ons mee naar musea. Voor ons alle zes hield hij tot ons achttiende een dagboek bij, ik heb mijn schrift nog liggen – niet dat het altijd leuk is om te zien wat er in staat, ik was nogal lastig op school en een moeilijke puber. Na de dood van mijn moeder heeft een ongetrouwde zuster van mijn vader het huishouden overgenomen, tante Olga, met wie ik me erg verbonden voelde. Maar de opvoeding was in handen van mijn vader, hoor, hij was een vrij dominante man en mijn jeugd was daardoor niet altijd makkelijk. De sfeer thuis was niet erg gezellig, hij was ook zesenvestig jaar ouder dan ik.’

Hoe doorstaat u de tand des tijds?

‘Dat weet ik zelf ook niet. Ik heb nooit gerookt, niet uit principe maar omdat ik er niets aan vond. En ik ben nooit een zware drinker geweest: ik was geen nachtbraker en geen caféman, hoewel ik toch in de grachtengordel ben geboren. Bovendien, het Rotterdam van na de oorlog was een steenwoestijn: er was geen journalistencafé zoals Scheltema in Amsterdam. Toen ik mijn column nog schreef, vroeg men wel: hoe houdt u dat vol, dat lezen en schrijven? Dan zei ik: het houdt me in leven, ik blijf er geestelijk alert door. Nu ik dat niet meer heb, zou je met dezelfde logica kunnen zeggen: ik blijf niet in leven.’

Gelooft u in een leven na de dood?

‘Ik kan niet stellig zeggen: o nee, geen sprake van. Ik weet het gewoon niet. Maar ik geloof niet in een alles bestierende God.’

door Caroline Buijs foto Eddo Hartmann